

Proti gosenicam!

Gotovo so najhujši sovražniki drevju v drevesnici in v sadovnjaku požrešne gosenice raznih metuljev. Vrle „Novice“ so sicer že temeljito pisale, kako izdatno vojsko sestaviti, kako jo oborožiti, da bode izdatno vojevala proti temu sicer majhnemu, ali v tako velikem številu po vejah, mladikah, perji in cvetji mrgolečemu požrešnežu. To razstavljanje je torej zaprečiti ter mrčes ugonobiti, predno se more razlesti; napasti ga treba spečega v mešičkih po zavitih listih. „Novice“ so omenjale tudi postave, katera zapoveduje pokončavati ta požrešni mrčes. Pri nas na Štajerskem do letos — vsaj kolikor je meni znano — občine niso še dobivale od oblastev takšnih povelj; zadnjo nedeljo v marciji pa se je po več krajih v celjskem okraji pred cerkvijo naročilo, gosenice marljivo zatirati in pokončavati. Da jih je potreba in tudi kako jih je pokončavati, bilo je že tudi tod znano nekaterim, posebno naročnikom „Novic“, vendar je večina takih, ki obupno z glavo odmajavajo, ali pa celo stvar kot malenkostno vsaj nekoliko ali povsem prezirajo. Kaj torej storiti? Goseničja zalega po drevju se ali obere z roko ali s škarjami postriže, pobere in sežge. Kjer pa tako ni mogoče, požgo se goseničje zalege z gorečo baklo po drevju. Pa ta način že precej stane; kjer je za take namene denar šteti in če tudi majhno vsotico, ohladi se navadno navdušenje, in delo se opusti.

Naš župan in predsednik „cesarjevič Rudolfovega sadjarskega društva“ g. dr. Ipavic je te ovire hitro uvidel ter izkusil jih odpraviti ali vsaj zmanjšati. Bakla za požiganje stane okoli goldinarja; g. dr. Ipavic je pa kupil v prodajalnici majhno, kositerno svetilnico (plehasto lampico) za petrolej, ki je tako prirejena, da jo lahko na kolikor češ dolgo palico ali drog pritrdiš; potem pa je prav lahko požigati gosenice po vejah. Da pa kak vetrič ne ugasne plamena, priveže ali pribije se okoli svetilnice trd papir. G. doktor je rekel, da kakor je ta priprava preprosta in cena — vse vkupe namreč ne stane čez 20 kr. — vendar popolnoma zadostuje svojemu namenu.

Kako se dobi več sadja in večega od brajd-nih dreves?

Znano je morda, da se dobi večje in lepše sadje:

1. če se potrgajo sadovi, kolikor jih je preveč, da ostali dobé več hrane;
2. če se sadovi podpró in privežejo, da so na miru in jih veter ne maje in ne moti njih rasti;
3. če se sadju napravi lahka senca, da vlaga prehitro ne izhlapeva;
4. če se odvede sok iz lesne vejice v sadno vejico, da povekša nje delavnost;

5. če se sadovi napeljejo v steklenice;

6. če se sadovi omivajo in škropé z vodo ali z drugimi tekočinami.

Vsa ta dela pa zahtevajo mnogo časa in truda in se dadó izvršiti le nekoliko. Mnogo lažje se pa dobi lepo sadje ter tudi pospeši rodovitnost drevesom, če se dvakrat ali trikrat požlahtne z isto sadno vrsto.

Tako so več breskev vrste Amsden drugi in tretji pot požlahtnili z isto vrsto. Pokazalo se je, da so le te rodile večje in lepše sadje, nego le edenkrat požlahtnjena drevesa iste vrste. Ravno tako je hruška Clairgeau v tretjem letu v drugič požlahtnjena rodila izredno debelo in lepo sadje.

Dvojna požlahtnitev se tudi uporablja, da se ustavi prehitra rast drevju. V tem slučaju se cepi z vrsto počasneje rastočo, da se napravi ravnotežje mej lesnim in sadnim zarodkom.

Vmesne požlahtnitve zvrše se najbolje, če se vstavi popki v voline veje obličnih dreves. Pečkato sadje se lahko cepi tudi spomladi v sklad.

Pravila za škropljenje trt proti strupeni rosi (rji.)

1. Bolezen, katero imenujemo strupeno trtno roso ali rjo, dela gliva, ki raste po listji in včasih tudi po grozdji. Tako bolno listje porumeni, odpade prezgodaj, grozdje pa ne more zoreti.

2. Strupeno trtno roso gotovo preženeš, če listje škropiš z mesjo od modre galice (bakrenega vitrijola) in apna, in sicer o pravem času.

3. To zmes narediš, ako raztopiš v 100 litrih vode poldrug kilogram modre galice in primešaš ravno toliko ($1\frac{1}{2}$ $\frac{kg}{g}$) ali malo več ugašenega ali neugašenega apna.

4. Ker se modra galica kar v vodo dejana počasi topi, treba mešati oboje, ali pa deni galico v ruto in jo v vodo tako obesi, da je je polovico v vodi, polovico pa nad vodo. V vreli vodi se pa galica hitro raztopi.

5. Če to tekočino z metlico ali omelom škropiš na trte, ni ti je treba posebe čistiti, ako jo pa škropiš s posebnimi škropilnicami, pa jo dobro precedi skozi sito, in skozi kako redko tkanino, in sicer zato da kaka trda zrna ne pokvarijo sesalke.

6. Redno je dvakrat škropiti trte, in sicer ako je samó listje bolno, ako pa boleha tudi grozdje, škropi trikrat.*)

7. Ako le listje boleha, škropi dvakrat, in sicer prvikrat precej, kadar trta odcvete, drugič pa štiri tedne pozneje.

*) Pri nas se strupena rosa na grozdji ni še pokazala, na Francoskem in južnem Tirolskem pa napada nekaterim trtnim vrstam tudi grozdje, vsled česar jagode rjave in se skrčijo in so podobne usnjenim mešičkom.

8. Ako tudi grozdje boleha, škropi prvokrat, predno gre trta v cvet, drugič precej, kadar trta odcvete, in tretjič štiri tedne po drugem škropljenji. Ako trikrat škropiš, zadostuje za prvo škropljenje le 1 $\frac{1}{2}$ galice in ravno toliko apna na 100 litrov vode.

9. Kadar je popolnoma jasno, škropi le zjutraj in zvečer, ob oblačnem vremenu pa lahko ves dan škropiš.

10. Priskrbi si o pravem času modre galice in apna, zlasti pa vode. Vodo je težko visoko v gorice voziti, zato zbiraj kapnico z zidanic in hramov.

Razne reči.

* **Požlahnitev vrb.** Če hoče kdo vrbe žalujke požlahniti, izbere naj si za podlogo „salix caprea“ ali pa „salix dasyclados“. Žlahniti jih je pomladi, kakor hitro vrbe poženo in se da ločiti lub pri podlogah, in sicer s cepljenjem za lub. Cepiči naj se baš pred cepljenjem narežejo, in požlatnjeno mesto naj se dobro preveže in z drevesnim voskom zamaže.

* **Kako se zabrani, da retkev ne spuhne?** Vzrok puhlobi je neenakomerna rast zaradi suše ali pa pretrde zemlje, in zatorej se priporoča, pripravljene grede pokriti; najbolje je, če se natrosi do dva prsta na debelo žaganja ali šotne prhe. Dobro je to snov poprej z gnojnicco polivati in dobro predelavati. Če se je to zgodilo, poseje, se retkev lahko takoj, sicer se pa poseje v razrahljano zemljo in na omenjeni način pokrije. Glavna stvar je, da se skrbi za dovoljno vlažnost, kar se jako olajša s takim pokritjem, ki tudi tla ohrani rahla.

* **Izvrstno gnojivo za sadno drevje je cestno blato.** To blato ima v sebi mnogo rudninskih snovi, katere dobro vplivajo na rodnost drevesno. S cestnim blatom je pa le tedaj primerno gnojiti, ako drevo drugače dobro raste in mu hočemo le rodnost vzdržati. Ako pa slabo raste ali je opešalo vsled preobile rodnosti, pa cestno blato ni dober gnoj, marveč rabi kak dušikov gnoj, na pr. štalskega. Kadar gnojiš s cestnim blatom, raztresi ga po koreninah okoli debla ter ga podkopljaj.

* **Gotovo zavaruješ seme v zemlji mišim in ptičem,** ako tako le ravnaš: Deni seme v kako posodo, poškropi ga nekoliko z vodo in primešaj toliko „meniga“, da so vsa zrna z njim prevlečena. Kadar se seme posuši, lahko ga seješ. Vsled tega ni prav nič manj kaljivo; in preverjen smeš biti, da se ga nobena žival ne loti. Menig je rdeča barva, katere lahko kupiš ceno v vsaki prodajalnici barvil.

* **J. C. Schmidt, sloveč trgovski vrtnar v Erfurtu,** piše: En človek more, ako vsak dan po eno uro dela in si prav razdeli delo in čas, obdelati zelenjaden vrt, ki je 1000 m^2 velik, ter lahko pridela več zelenjadi, nego je more porabiti obitelj osmerih oseb.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 80. vprašanje. Imel sem tudi jaz junčka, kateremu sta rogova nazaj rasla. Moj hlapec si je znal hitro pomagati. Mazal je namreč od začetka na dan po dvakrat, pozneje po edenkrat rogova s salom po tisti strani, kamor ja je hotel zaviti. Vselej, kadar je rogova mazal, izkušal ja je tudi rahlo zaviti na tisto stran, kamor si ja je želel imeti obrnena. Rogova sta postala voljna in sta se slednjič naravnala. Pravilno lepih rogov seveda ni mogoče napraviti, vendar sem bil zadovoljen z uspehom.

Jos. Lavrenčič.

Vprašanje 86. Imam jako lepo in dobro plemensko kravo. Žalibog so se jej pokazale po seskih bradavice, in sicer tako zelo, da sem moral tele odstaviti. Ali se dado odpraviti bradavice in kako? (B. P. v Z.)

Odgovor: Ako so bradavice majhne in vise kakor na rečljih, podvežite jih, in sicer vzemite trojno ali četverno močno in povoščeno nit, pomočnik naj nategne bradavico, katero potem podvežite, nit pa močno zadrignite. V malo dneh otrpne in odpade podvezana bradavica, če ne jo iz novega zadrignite. Ako so pa bradavice večje in pri dnu široke, onda se pa ne dado podvezati. Take je najbolje izrezati ali izžgati. To delo pa more izvršiti le izkušen živinozdravnik. Bradavice tudi odpravite, ako jih mažete z jedkim peklenskim kamenjem, katerega doboste v lekarni, a le z receptom. Dober pomoček zoper bradavice je tudi beli mlečnikov sok, katerega je kaniti nekaj kapljic na razpraskano bradavico, in sicer večkrat.

Vprašanje 87. Ali je potrebno ocet ali kis večkrat pretakati, ga je li smeti hraniti po leti po takih kletih, po kakeršnih vino, in ali mu škoduje poletnja vročina? (A. B. v D. v Dalmaciji).

Odgovor: Ravno potrebno ni octa pretakati, vendar pa je dobro, ako ga mislite več let hraniti. Pretakajte ga pa le toliko časa, dokler dela dnu soda še kaj oborine (goščave), potem ga ni več treba. Ta goščava lahko prične gniti, vsled česar se ocet in posoda do čistega pokvarita. Pretakanje pa vsekakor octu koristi, ker ob tem delu prihaja z zrakom v dotiko, in alkohol se tem hitreje izpreminja v očetno kislino. Toplota octu, ki je narejen iz popolnoma pokipelega vina, nič ne škoduje, ampak kolikor topleje je (do gotove mere seveda), toliko hitreje se dela iz alkohola očetna kislina, oziroma toliko hitreje se vino ali ocet kisa. Po vinskih hramih pa ni dobro oceta hraniti, ker je potem za vino toliko več nevarnosti, da se izpridi, t. j. da cikne.

Vprašanje 88. Katera stiskalnica bi bila najboljša za posestnika, ki pridela na leto od 400 do 800 Hl vina, kje se dobi in koliko stoji? (A. B. v D.)

Odgovor: Na vsak način je najboljša železna stiskalnica s hrastovim obodom. Ker so take stiskalnice po različnih načinih narejene in različno velike, zato jim je tudi cena različna. Stiskalnica, ki drži od 4 do